

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Юлиана Попова от Русенски университет „Ангел Кънчев“
за дисертационния труд на Ивелина Иванова Ватова на тема:
МЕДИЙНИЯТ ОБРАЗ НА ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ В XXI ВЕК НА
ОСНОВАТА НА ПРИМЕРИ ЗА КОМУНИКАЦИОННИТЕ СТРАТЕГИИ В
КИТАЙ, ИНДИЯ, ЯПОНИЯ И ДРУГИ ДЪРЖАВИ ОТ РЕГИОНА,
представен за присъждане на образователната и научната степен „доктор“
по професионално направление 3.5 Обществени комуникации и
информационни науки (Журналистика – международни комуникации в
световните медии)

1. Кратки биографични данни

Ивелина Ватова завършва средното си образование в АЕГ „Гео Милев“ – Русе, а висшето – във ФЖМК на Софийски университет „Кл. Охридски“. Получава втора магистърска степен по Общество и политика в Централноевропейския университет в Прага, след което провежда множество специализации в областта на международните отношения, европейската интеграция, международното право, културата и др. във Великобритания, Белгия, Италия, Полша, Китай и други страни. Продължава образованието си като редовен докторант в катедрата по История и теория на журналистиката към ФЖМК на Софийския университет.

Ивелина Ватова има впечатляваща професионална биография като журналист в различни медийни институции и експерт в национални и международни организации. Осъществява активна преподавателска и творческа дейност и е автор на лекционни курсове, учебни помагала, повече от 50 публикации на български и английски език в академични издания. В допълнение към това активно се занимава с преводаческа,

редакторска и съставителска дейност. Носител е на редица награди за радио и печатна публицистика.

2. Общо описание на представените материали

Във връзка с процедурата за официална защита Ивелина Ватова е представила следните материали:

- Дисертационен труд с обем 450 страници, от които 422 страници основен текст и 28 страници приложения. Трудът е структуриран в 2 части и 12 глави, а библиографията включва 979 заглавия, от които 73 на български и 905 на 8 чужди езика.
- Автореферат на дисертационния труд с обем 78 страници.

3. Обща оценка на представените материали

Дисертационният труд разглежда непроучен изследователски проблем, а именно за медийния образ на Югоизточна Азия през 21 век на основата на конкретни примери за страни от този регион, като Япония, Китай, Индия и др. Още с формулировката на заглавието авторката дава заявка за обхватност и многопосочност на изследването, което придобива реални измерения в една значима по обем и научна приносност разработка. Трудът на Ивелина Ватова е иновативен в много отношения, сред които:

- Ясно изразен мултидисциплинарен характер на изследването, търсещо пресечната точка на областите международни отношения, международна комуникация, межкултурна комуникация, аксиология, имиджология и др.
- Въвеждане в научен оборот на редица авторски термини, като: *геокомуникация*, *метакомуникатор* и *метареципиент*, *глобална меморизация* и др.
- Иновативна структура на разработката и обособяване на изложението в 12 глави, всяка от които се отличава с научно-

есеистичен характер и служи като постъпателен градивен елемент в монолитната конструкция на изложението.

- Ярък научно-публицистичен език и стил на изложението, който стъпва върху детайлно познаване на разнообразие от източници и доказано умение за тяхната адекватна интерпретация.

Уводът на дисертацията въвежда в актуалността на изследваната проблематика и по убедителен начин представя обекта, предмета, целите и задачите на изследването. В него също така е маркирана изследователската методология и са представени ограниченията на изследването, най-същественото от които е, че обект на проучване в разработката не са цялостни национални медийни системи, а само онази част от инфраструктурата им, която е насочена към международната аудитория.

Разработката би спечелила, ако още в тази част на изложението бяха формулирани хипотезите на дисертационния труд. Независимо от този минимален пропуск, още в увода, който е пространен и задълбочен по своята същност, прави впечатление прецизността на формулираните от авторката очаквани резултатите от изследването, които с пределна яснота обосновават етапите на творческия процес.

Първата част на дисертационния труд със заглавие *Геокомуникация – нов теоретичен модел на международното общуване* е разположена на 153 страници и съдържа 5 глави. Тук авторката изгражда понятийната тъкан на теоретичния модел на геокомуникация, идентифициран от нея, като проблематизира неговите съставлящи в светлината на международните отношения, международната и межкултурната комуникация. Изключително прозорливо Ивелина Ватова противопоставя двата паралелни процеса на границата между 20 и 21 век, които обуславят смяната на глобалната парадигма, а именно – асиметричността на икономическите и информационните системи от една страна и еманципирането на информационната система като влиятелен фактор с

независим ход на развитие. Още в тази първа част на изложението читателят се натъква на уникалното умение на авторката да вплита различни гледни точки в хода на собствените разсъждения и да неологизира, т.е. да кара думите от българския език да оживяват с ново звучене и значение.

Като изкушена от темата за межкултурната комуникация, за мен представляваше интерес отнасянето ѝ като част от международната комуникация и дефинирането ѝ като космополитен тип комуникативност, основана на националната идентичност. *Според мен, посоченото определение се отнася по-скоро за международната комуникация като универсален феномен, докато межкултурната комуникация в по-голяма степен се фокусира върху дихотомията Аз и Другият в една комуникационна диада и не е толкова космополитна, колкото културно-специфична, фокусирана върху подобията и различията в отделните култури.*

В основата на конструирания от Ивелина Ватова модел на геокомуникация стоят две авторски понятия: *имидж-перцепция и образ-рецепция*. Авторските разсъждения и заключения в тази част на разработката са изключително обосновани и представят принос към теоретичните полета на имиджологията и убеждаващата комуникация.

Силна страна на дисертационния труд, демонстрирана още в тази част на разработката, са изводите в пета глава, които насочват към оригиналния прочит на използваните теоретични постановки и тяхната самостоятелна интерпретация от авторката.

Втората част на дисертационния труд, озаглавена „*Аморфна*“ *ли е Азия*, е разположена на 199 страници. В нея са обособени 7 глави. Тук авторката обосновава предложения модел на геокомуникация чрез конкретни примери за страни, разположени в конструирания за целите на труда регион, наречен от авторката Южно-Източна Азия и визиращ

страните, обект на авторския интерес. Макар и подлежащ на дискусия, избраният термин служи като ограничение на изследователската перспектива и предполага извеждането на общи характерологични особености за страните, включени в региона.

В тази част на изследването в най-голяма степен се проявява широката осведоменост на Ивелина Ватова за тази част на света и тънкото познаване на специфичния образ на всяка от представените страни, отразен в представянето им като икономически, политически и културни субекти в публичното пространство.

Всяка от главите, посветена на Япония, Китай, Индия и т.н., има самостоятелно значение като научно изложение и в този смисъл втората част на дисертационния труд изглежда като последователност от студии, обединени и подчинени на доказване на авторската теза за противопоставяне между уестърнизация и деуестърнизация, между Запада на овластеното статукво и многоликия Изток на промените. Авторката е изключително убедителна в тази част на дисертационния труд и не е трудно да бъде подкрепена тезата ѝ за съществуването на паназиатска идентичност и за промяна в стереотипния образ на региона в западната мисловност.

Изложението в тази част на разработката изобилства с фактология и аналитични разрези с диахронен и синхронен характер. То е четивно и завладяващо, благодарение на демонстрираното умение от авторката да полемизира и в същото време да стига до същността на нещата с премерен публицистичен патос.

Единственият донякъде отсъстващ фрагмент в тази част на дисертационния труд е компаративният анализ, който може да бъде предмет на следваща разработка.

Заклучението на дисертационния труд синтезира постигнатото в двете части на работата и откроява нейните приносни моменти. Трябва да

се отбележи, че авторката тук не се е задоволила с формална ретроспекция на извършената работа, а е направила достоен за адмирации аналитичен разрез на дисертационната тъкан с открояване на всички съществени оригинални изводи и приносни моменти.

Частта с **библиографията** отговаря на формалните изисквания и впечатлява с изключителното богатство и разнообразие на използваните източници.

Приложенията към работата имат самостоятелна значимост, тъй като допълват, обогатяват и визуализират научното изложение.

Авторефератът на дисертационния труд представлява самостоятелно научно изложение, представящо в синтезиран вид основните съдържателни аспекти и приносни моменти в работата. Той е достатъчно изчерпателен и хвърля светлина върху научните достойнства на дисертационния труд и оригиналното му звучене.

Публикациите по темата на дисертацията надвишават необходимия брой и убедително представят отделните етапи на творческия път, изминат от докторантката.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Давам изключително висока оценка на личния принос на Ивелина Ватова, представила един напълно завършен научен труд, с висока научна и приложна стойност. Сред многобройните достойнства на работата е необходимо да бъдат открити нейната стройна логическа структура, отличната аргументация на предложените тези, аналитичността, доминираща във всеки аспект на научното изложение, оригиналният творчески подход и не на последно място прецизният език и стил на разработката.

Изразявам пълно съгласие с формулираните от докторантката научни и научно-приложни приноси на работата.

5. Критични бележки и препоръки

Единствената критична бележка към дисертационния труд е във връзка с неговия обем, надвишаващ многократно изискванията за придобиване на ОНС „доктор“. Докторантката спокойно е можела да се съсредоточи върху две страни, напр. Япония и Китай, и да се фокусира върху сравнителен анализ.

Препоръчвам на Ивелина Ватова да подготви своевременно публикуване на дисертационния труд с оглед на достигането му до по-широка аудитория и заинтересовани кръгове в научната общност.

6. Заключение:

Като имам предвид достойнствата и научните приноси на представения дисертационен труд, убедено предлагам научното жури да присъди на Ивелина Иванова Ватова ОНС „доктор“ в професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки.

09.02.2023 г.

Изготвил становището:

/Проф. д-р Юлиана Попова/